

PODSTAWA PROGRAMOWA - WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE SZKOŁA PODSTAWOWA - KLASY IV-VIII

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka; wnoszenie pozytywnego wkładu w życie swojej rodziny.
- II. Okazywanie szacunku innym ludziom, docenianie ich wysiłku i pracy, przyjęcie postawy szacunku wobec siebie.
- III. Pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania; pokonywanie trudności okresu dorastania.
- IV. Przyjęcie integralnej wizji osoby; wybór i urzeczywistnianie wartości służących osobowemu rozwojowi; kierowanie własnym rozwojem, podejmowanie wysiłku samowychowawczego zgodnie z uznawanymi normami i wartościami; poznawanie, analizowanie i wyrażanie uczuć; rozwiązywanie problemów.
- V. Znajomość organizmu ludzkiego i zachodzących w nim zmian oraz akceptacja własnej płciowości; przyjęcie integralnej wizji ludzkiej seksualności; umiejętność obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunek dla ciała innej osoby.
- VI. Korzystanie ze środków przekazu w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem.
- VII. Umiejętność korzystania z systemu poradnictwa dla dzieci i młodzieży

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Rodzina jako miejsce rozwoju człowieka i relacji międzyludzkich. Struktura rodziny: rodzina wielopokoleniowa, rodzina pełna, rodzina niepełna, rodzina zrekonstruowana. Miejsce dziecka w rodzinie.
2. Funkcje rodziny: prokreacyjna, opiekuńcza, wychowawcza, ekonomiczna, religijna i profilaktyczna oraz ich znaczenie na poszczególnych etapach rozwoju człowieka.
3. Wartości związane z seksualnością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, małżeństwo, rodzicielstwo. Znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości oraz budowaniu trwałych i szczęśliwych więzi.
4. Główne funkcje płciowości: wyrażanie miłości, budowanie więzi i rodzicielstwo, wzajemna pomoc i uzupełnianie, integralna współpraca płci. Odpowiedzialność za sferę seksualną i prokreację.
5. Macierzyństwo i ojcostwo - podstawowa wiedza dotycząca budowy i funkcjonowania układu rozrodczego człowieka.
6. Życie jako fundamentalna wartość. Planowanie dzietności rodziny. Przygotowanie kobiet i mężczyzn na poczęcie dziecka, odpowiedzialne rodzicielstwo. Opieka prekonceptyjna i prenatalna.
7. Płodność wspólną sprawą kobiety i mężczyzny. Fizjologia płodności i jej neurohormonalne uwarunkowania. Metody rozpoznawania płodności.
8. Problem niepłodności: rodzaje, przyczyny, skutki, profilaktyka i leczenie.
9. Ciąża i poród, przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny.
10. Gotowość członków rodziny na przyjęcie dziecka z niepełnosprawnością – aspekt medyczny, psychologiczny, społeczny.

11. Antykoncepcja i jej rodzaje – aspekt medyczny, psychologiczny i moralny.
12. Opiekuńcza funkcja rodziny w aspekcie rozwoju człowieka: faza prenatalna, narodziny, faza niemowlęca, wczesnodziecięca, przedpokwitaniowa, dojrzewania, młodości, wieku średniego, wieku późnego.
13. Wychowawcza wartość rodziny.
14. Dojrzewanie; zmiany fizyczne i psychiczne; zróżnicowane, indywidualne tempo rozwoju. Rozumienie i akceptacja kryteriów dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej.
15. Cieleśność, płciowość, seksualność. Różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców; identyfikacja z własną płcią; postawy i wzajemne oczekiwania.
16. Dojrzałość do małżeństwa oraz motywy jego zawierania; czynniki warunkujące trwałość i powodzenie małżeństwa.
17. Związek pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej. Przyczyny, skutki i profilaktyka przedwczesnej inicjacji seksualnej.
18. Prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa. Postawy asertywne i ich kształtowanie.
19. Szacunek dla ludzkiego ciała; higiena okresu dojrzewania; troska o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen, i aktywność fizyczna.
20. Choroby przenoszone drogą płciową; specyfika, rozwój i objawy; drogi przenoszenia zakażenia, profilaktyka, aspekt społeczny, medyczny, etyczny. Chory na AIDS w rodzinie.
21. Zagrożenia okresu dojrzewania: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, prostytutka nieletnich.
22. Problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi, pomoc w rozeznaniu sytuacji wymagających porady lekarza lub innych specjalistów.
23. Relacje międzyosobowe, ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; istota koleżeństwa i przyjaźni, sympatie młodzieńcze; pierwsze fascynacje, zakochanie, miłość; miłość platoniczna, miłość młodzieńcza, miłość dojrzała, wzajemny szacunek, udzielanie sobie pomocy, współpraca, empatia.
24. Osoba z niepełnosprawnością jako partner w koleżeństwie, przyjaźni, miłości.
25. Umiejętność obrony własnych poglądów. Radzenie sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu.
26. Zasady *savoir-vivre*'u w domu rodzinnym i różnych sytuacjach społecznych.
27. Komunikacja werbalna i niewerbalna i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych.
28. Wzajemna pomoc w obowiązkach domowych. Praca, rekreacja, świętowanie. Postawy wobec osób chorych i niepełnosprawnych. Pomoc, zrozumienie, miłość i troska.
29. Towarzystwo osobom umierającym i rodzinie przeżywającej żałobę.
30. Wiąż rodzinna, związki uczuciowe i relacje w rodzinie; budowanie prawidłowych relacji. Różnice w ocenianiu rzeczywistości przez dziadków, rodziców, dzieci. Przyczyny konfliktów i sposoby ich rozwiązywania. Umiejętność komunikowania swoich uczuć. Odpowiedzialność wszystkich członków za atmosferę panującą w rodzinie.
31. Przekaz wartości i tradycji w rodzinie, wspólne świętowanie, organizacja i przeżywanie wolnego czasu.
32. Rola autorytetów w życiu człowieka.
33. Pożyteczna aktywność młodzieży i jej udział w życiu społecznym poprzez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i konkretne sposoby jej udzielania.

34. Korzystanie ze środków społecznego przekazu; zasady i kryteria wyboru. Świat rzeczywisty i świat wirtualny: gry komputerowe, Internet, portale społecznościowe.
35. Odpowiedzialność za własny rozwój: samowychowanie.
36. Instytucjonalna pomoc rodzinie w sytuacji: choroby, uzależnienia, ubóstwa, bezrobocia, zachowań ryzykownych, problemów pedagogicznych, psychologicznych, prawnych.

Do zadań szkoły w zakresie realizacji wychowania do życia w rodzinie należy w szczególności:

- 1) wspieranie wychowawczej roli rodziny;
- 2) współpraca z rodzicami w zakresie prawidłowych relacji między nimi a dzieckiem;
- 3) wskazanie norm życia społecznego, pomoc w interioryzacji i ich wspólne przestrzeganie;
- 4) stymulowanie procesu samowychowania;
- 5) pomoc we właściwym przeżywaniu okresu dojrzewania;
- 6) wzmacnianie procesu identyfikacji z własną płcią;
- 7) wspieranie rozwoju moralnego i kształtowania hierarchii wartości;
- 8) promowanie integralnej wizji seksualności człowieka; ukazanie jedności pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością;
- 9) tworzenie klimatu dla koleżeństwa, przyjaźni oraz szacunku dla człowieka;
- 10) pomoc w poszukiwaniu odpowiedzi na podstawowe pytania egzystencjalne;
- 11) informowanie o możliwościach pomocy – system poradnictwa dla dzieci i młodzieży;
- 12) ukazywanie roli mediów i ich znaczenia dla człowieka i społeczeństwa.